

NR 4
aprill 2019

Lääne-Nigula valla ajaleht

Palun osalege kaasava eelarve hääletusel!

Mikk Lõhmus
Vallavanem

15. veebruarist 2019 kuni 15. märtsini 2019 toimunud kaasava eelarve ettepanekute esitamine ületas ootusi. Arvestades seda, et asi toimub esimest korda, oli esitatud kaasava eelarve ettepanekute arv muljetavaldav - 29. Piirkonniti esitati vastavaks tunnistatud ettepanekuid alljärgnevalt:

- Kullamaa 7
- Risti 6
- Taebla 4
- Martna 3

- Linnamäe 3
- Noarootsi 2
- Palivere 2
- Nõva 2

Rohkem infot ettepanekute kohta loe lk 2

Järgmisena on sõna Teil, vallaelanikud!

Millal toimub kaasava eelarve hääletus

Kaasava eelarve hääletus toimub vahemikus 29. aprill 2019 kell 00:00-12.mai 2019 kell 00:00

Kuidas toimub kaasava eelarve hääletus?

Kaasava eelarve hääletus toimub elektrooniliselt. Hääletada saavad kõik vähemalt

16 aastased isikud, kelle elukohaks on rahvastikuregistris Lääne-Nigula vald.

- Hääletamiseks minge palun leheküljele www.laenenigula.ee/kaasav-eelarve, kust leiате vastava lingi VOLIS keskkonda.

- Keskkonda saab sisse logida kasutades ID-kaarti või mobiil-ID.

- Sisse logides saate veelkord tutvuda esitatud ettepanekutega ning hääletada kuni 3 ettepaneku poolt.

- Hääletamine ei ole seotud selle piirkonnaga kus Teie ise elate, te võite hääletada ükskõik mis piirkonna ettepanekute poolt.

Kuidas selguvad hääletamise tulemused?

Iga hääletaja häälel on kaal. Väiksemates

piirkondades ei maksa karta, et nende hääle midagi ei loe, sest hääletamistulemused selgitatakse piirkondade kaupa;

Igast piirkonnast osutub edukaks enim hääli saanud ettepanek ja kui paremuselt järgmine ettepanek mahub summaliselt 5000 euro piiridesse siis on võimalik, et ühes piirkonnas on mitu edukat ettepanekut.

Hääletustulemused avaldatakse valla koduleheküljel ja järgmises valla ajalehes.

Valla kontaktisik kaasava eelarve hääletuses on: Heli Randes, turundusjuht heli.randes@laenenigula.ee telefon 473 5050

Edu kõigile hääletamisel!

Hea vallaelanik, tule talgutele!

Mikk Lõhmus
Vallavanem

Lääne-Nigula valla kogukonnad on alati „Teeme Ära“ talgute tublid osalejad - 30. märtsi seisuga on kokku registreeritud 21 talgukohta Kasari jõest kuni Nõvani välja.

Kõige suurem rõõm on sellest, et talgud ei ole ammu enam kevadise rämpsü koristamise kohaks, vaid üha rohkem luuakse midagi uut ja ilusat. Näiteks Linnamäe turuplats ja tervisespordirada, Palivere lasteaia kihelkonnatriibustikus aed, kümned triibustikuga

postkastiseinad ning hulk teisi vajalikke asju on kerkinud just ühise talgutöö tulemusena. Ka tänavuste talgute hulgas hakkavad silma näiteks kõlakoja ehitus Turvalepas, suitsusauna ehitus Seljakülas jne.

Lisainfot talgute kohta saab Teeme ära kodulehel www.talgud.teemeara.ee, valla kodulehelt, külade teadetahvlitelt ning korraldajatelt!

Endises Lääne-Nigula vallas koordineerib talguid teede- ja kommunaalnõunik Olev Peetris, osavaldades osavallavanemad.

Kohtumiseni talgutel!

Fotod - 2018. talgulised Paliveres ja Seljakülas.

Hajaasustuse programmi taotlusvoor avatud 11. märtsist 2019

Alates 11.03.2019 algab hajaasustuse programmi taotluste vastuvõtt.

Programmi eesmärgiks on hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele tagada head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele hajaasustusega maapiirkondades.

Toetust saab taotleda hajaasustuspriirkondades asuvate majapidamiste jaoks veesüsteemide, kanalisatsioonisüsteemide, juurdepääsuteede ja autonoomsete elektrisüsteemide rajamiseks. Abikõlblikud ei ole tiheasustusega piirkonnad.

Toetust saavad taotleda füüsilised isikud, kes elavad alaliselt selles majapidamises hiljemalt rahvastikuregistri andmete kohaselt 1. jaanuarist 2019, millele nad toetust taotlevad.

Lääne-Nigula vallas hajaasustuse programmi toetust taotlevate isikute eelistatud

sihtrühmaks on vähemalt ühe alaealise (kaasa arvatud 2019. aastal sündiv laps ja 18-aastane isik) lapsega perekond ja puuetega isikud.

Maksimaalne toetus programmist on ühe majapidamise kohta 6500 eurot, omafinantseering peab moodustama 33 % projekti kuludest.

Programmdokumendis kehtestatud nõuetele vastavad taotlused leiab kodulehelt. Taotlusi saab esitada vallavalitsusele alates 11.03.2019.a ja esitamise viimane tähtpäev on 13.05.2019.a.

Lisainfo Lääne-Nigula vallas:
Olev Peetris
Teede- ja kommunaalnõunik
Telefon 4720304; mobiil 5049561,
e-post olev.peetris@laenenigula.ee

LIIKLUSPIIRANG LÄÄNE-NIGULA VALLA TEEDEL

Seoses ilmastikuoludest tingitud kohalike teede kandevõime vähenemisega

kehtestas Lääne-Nigula Vallavalitsus oma korraldusega 19.03.2019

nr 2-3/19-128 alates 22. märtsist 2019, valla haldusterritooriumil

liikluspiairangu sõidukitele registrimassiga üle 8 tonni.

Erakorraliseks registrimassi ületamiseks tuleb taotleda vallavalitsuse luba.

Raskemate mootorsõidukite hädavajalikul liiklemisel peab sõiduki omanik

(kasutaja) tagama teel tekkinud kahjustuste parandamise või hüvitama

tekkinud kahjude parandamisega seotud kulud.

Piirang kehtib muutva korralduse vastuvõtmiseni.

VALLAVANEMA VASTUVÕTUAJAD MAIS

6. mai Palivere raamatukogus

13. mai Risti teeninduskeskuses

20. mai Linnamäe teeninduskeskuses

27. mai Taebla vallamajas

Vastuvõtuks registreeri eelnevalt e-posti teel mikk.lohmus@laenenigula.ee või telefonil 511 9343

Volikogu istung 21. märtsil 2019 Palivere Põhikoolis

Kersti Lipu
Lääne-Nigula vallasekretär

Istungil osales 21 volinikku, puudus 4. Päevakorras oli 14 punkti. Istungil kehtestati 2 määrust ja võeti vastu 6 otsust. Alustuseks kuulati vallavanem Mikk Lõhmuse informatsiooni. KIK-le on esitatud taotlused Nõva veevärgi biopuhasti rekonstrueerimiseks (AS Haapsalu Veevärk) ja Rõude veevärgi rekonstrueerimiseks (AS Matsalu Veevärk). Valmimisjärgus on OÜ Nõva Kilk likvideerimise lõpparuanne. Toimus kohtumine OÜ Kekkilä Eesti esindajatega Nõva sadama teemal. Nõva sadam on ühinemislepingu investeringu objekt. Firma pakkus eelmisel

suvel vallale müügiks sadamat hinnaga 250 000 eurot, mis on valla jaoks liiga kõrge, käivad läbirääkimised, hind võiks jääda 175 000 euro kanti. Valmis on saanud Salajõe veeuuringu tulemused ja see probleem on arutusel aprillikuus Riigikogu Põhjavee komisjonis. Tulemas on Teeme Ära talgupäev, mis sellel aastal toimub 3. mail. Kõik külaseltsid, valla elanikud ja volikogu liikmed on oodatud talgutel osalema. Koos Martna osavallavanema Janno Randmaaga valmistame ette taotlusi KredExile mõnede Martna osavallas asuvate objektide lammutamiseks ning idee tasandil on ka ühe hoone rekonstrueerimise projekt munitsipaalelamuks. Koluveres avati uus hooldekodu. Toimus ka eraldi kohtumine Koluvere Hooldekodu omanikuga valla hooldekodude tuleviku teemadel. • Võeti vastu otsus Nõva Raamatukogu liitmiseks Lääne-Nigula valla Raamatukoguga alates 1. maist ja sellega seoses kinnitati uus Lääne-Nigula Valla Raamatukogu põhimäärus. Nõva jätkab haruraamatukoguna, lugeja jaoks

midagi ei muutu. Kinnitati ka Lääne-Nigula valla raamatukogude kasutamise eeskiri, mis kehtib kõigile valla raamatukogudele. • Toimus Lääne-Nigula valla noortevolikogu põhimääruse ja valla õpilaste tunnustamise korra määruse eelnõude esimene lugemine. • Otsustati nõustuda aktsiaseltsile Torfküüluva Laiküla turbatootmisala kaevandamise loa muutmisega. Loa alusel tehtavad tegevused ei ole vastuolus piirkonna väljakujunenud maakasutuse ning tulevikusuundadega. • Määrati Vaisi külas Pajusauna kinnistu detailplaneeringuga planeeritud uuele liikluspinnale kohanimi – Pajusauna tee. • Otsustati müüa otsustuskorras Kaare külas asuva Lepiku katastriüksuse 1/3 suurune kaasomandiosa 2500 euro eest kaasomanikele. • Tehti otsus MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus (ANK) liikmeks astumiseks. • Muudeti volikogu külalelukomisjoni koosseisu. Omal soovil komisjonist lahkuda sooviva Danguole Tambergi asemel kinnitati liikmeks Tiit Tulvik.

• Arutati rahvastikutaaste teemat. Kuulati ära komisjonide seisukohad, kuidas valdkonnaga edasi minna, kas moodustada eraldiseisev komisjon, nagu volikogu detsembrikuu istungil suund võeti või käsitleda teemat kõigis komisjonides, andes ühele komisjonile koordineeriva rolli. Komisjonide üldine seisukoht oli, et eraldiseisva komisjoni moodustamine ei ole otstarbekas. • Kuulati sotsiaalkomisjoni esimehe Leili Mutso ja majandus- ja planeerimiskomisjoni esimehe Einar Pärnpuu ettekandeid komisjonide tööst. Leili Mutso pöördus volikogu liikmete poole üleskutsega vältida volikogus solvavat ja alandavat käitumist ning austama üksteist. Volikogu järgmine istung toimub 18. aprillil 2019. Kõigi volikogu avalikustamisele kuuluvate otsustega ja istungite protokollidega saab tutvuda valla veebilehel asuva dokumendiregistri kaudu. Määrused on avalikustatud Riigi Teataja veebilehel.

Kaasava eelarve ettepanekud hääletusel 29.04-12.05.2019

Kullamaa osavalla piirkond

1. Liivi mõisapargi varjualune, esitaja Jaanus Ratas, maksumus 3030,90 eurot;
2. Koluvere seltsimaja parkla ehitamine, esitaja Linda Pärnpuu, maksumus 2 300 eurot;
3. Keskkooli lauatenнисe välilaud, esitaja Anneli Riisalu, maksumus 1535 eurot;
4. Kullamaa Käsitöömaja välistrepi remont, esitaja Linda Pärnpuu, maksumus 1000 eurot;
5. Kullamaa järve-puhkealale Discgolfi rada, esitaja Andres Kirsipuu, maksumus 4900 eurot
6. Kullamaa Keskkooli õpilastele tantsuvahetunnid, esitaja Riina Gilden, maksumus 1500 eurot;
7. Kullamaa laste mänguväljaku varjualune, esitaja Monika Käärmaa, maksumus 4998,24 eurot.

Martna osavalla piirkond

1. Rõude külamaja B-tiiva (Rõude Muuseumi) osaline akende vahetus, esitaja Marge Kanna, maksumus 5000 eurot;

2. Martna Põhikooli mänguväljaku kiiged ja ronila, esitaja Tiit Aedmäe, maksumus 4999,13 eurot;
3. Martna keskuses prügikonteineritele alusplatsi tegemine, esitaja Ants Kristjan Tamm, maksumus 2868 eurot.

Noarootsi osavalla piirkond

1. Keraamikapõletusahi Sutlepa Vabaajakeskusele, esitaja Danguole Tamberg, maksumus 2258 eurot;
2. Pürksi küla mänguväljak – ronimispüramiid, esitaja Maila Krasmus maksumus 4392 eurot.

Nõva osavalla piirkond

1. Nõva sadama ujuvkai, esitaja Urmas Öuemaa, maksumus 4828,80;
2. Peraküla vabaõhulava taastamine, esitaja Aivi Heinleht, maksumus 2216 eurot.

Oru piirkond

1. Linnamäe staadionile kastmissüsteemi raja-

mine, esitaja Renno Silde, maksumus 5000 eurot;
2. Linnamäe Lasteaia õuealale puidust veoauto atraktsioon, esitaja Regina Kleeman, maksumus 4450 eurot;
3. Linnamäe lasteaia peavärava esise platsile drenaažisüsteemi projekteerimine ja rajamine, esitaja Elle Ljubomirov, maksumus 5000 eurot.

Palivere piirkond

1. Palivere Lasteaia õuesõppe maja, esitaja Kerda Ledis, maksumus 5000 eurot;
2. Palivere spordikeskuse paviljon, esitaja Mati Kallemets, maksumus 4410 eurot.

Risti piirkond

1. Jaakna küla bussiootepaviljonid, esitaja Helle Meister-Joonasing, maksumus 4680 eurot;
2. Jaakna küla talusildid, esitaja Helle Meister-Joonasing, maksumus 399,79;
3. Noortele välitrenažööride rajamine Risti

kooli juurde, esitaja Kail Visla, maksumus 4874,83;
4. Risti aleviku turvakaamerad, esitaja Neeme Suur, maksumus 2000 eurot;
5. Risti põhikooli siseõue välilauatenнисe laud, esitaja Heli Randes, maksumus 2600 eurot.

Taebla piirkond

1. Füüsilise aktiivsuse atribuutika asendamine Taebla Kooli alal, esitaja Vootele Sammal, maksumus 4778,80 eurot;
2. Liumägi Taebla Lasteaia õuealale, esitaja Helle Ilumäe, maksumus 4935,60;
3. Moodullava Taeblasse, esitaja Riina Kopti, maksumus 4340 eurot;
4. Taeblasse jalgpallivärvad, esitaja Enn Kerge, maksumus 4932 eurot.

Rohkem infot ettepanekute kohta VOLIS keskkonnas.

Päästjad põletasid Martnas maja maha

Märtsi viimasel nädalal otsustasid Lääne piirkonna päästjad õppuse eesmärgil maha põletada Keskvere külas asuva jahimeestele kuuluvat maja. Tegelikult on tegemist õnneliku juhusega, kui päästjatel õnnestus õppuse eesmärgil kasutada reaalset maja ning oskusi lihvida reaalse tule ja kuumusega. Kuna Kasari jahiselts soovis ehitada uue korraliku maja, siis otsustasid nad õppuse tarvis vana hoone päästjatele anda. Terve nädala väldanud õppusel osalesid viis komandot – Risti, Nõva, Märjamaa, Lihula ja Haapsalu. Lisaks kutselistele päästjatele osalesid ka vabatahtlikud nii Nõvalt, Paliverest kui Ridalast. Kokku said õppusest osa 20 valvevahetust ning kaasa tegid ca 100 inimest. Esmaspäevast neljapäevani tegutsesid harjutustel kutselised päästjad, laupäev ning õppuselõppvaatus jäi vabatahtlikele. Selliseid õppuseid on kahjuks võimalik läbi viia üsna harva, kuna hooneid selle korraldamiseks just tihti ei leidu. Viimati toimus samalaadne õppus 3 aastat tagasi Tanskas, kuid siis põletati maja maga ühe päevaga ning nii palju inimesi ei olnud võimalik kaasata. Ideaalsetes tingimustes sooviksid päästjad realistlikes oludes õppusi läbi viia kaks korda aastas, kuna reaalseid tulekahjusid on järjest vähem ning päästjate praktika jääb järjest vähemaks. Iseenesest on ju tore, et ennetustegevus ja tulekahjude vähendamise meetmed töötavad, kuid päästjate professionaalset taset on seda raskem hoida.

Operatiivkorrapidaja Hannes Klissi sõnul on seetõttu päästjate töö olemus ja sisu aja jooksul oluliselt muutunud. Kui paarkümmend aastat tagasi oli päästja sõna otseses mõttes päästja, siis tänaseks on fookus ja reaalne töö hoopis teine. Rohkem on rõhk ennetusel, suurel hulgal kodukülastustel ja üha vähem on reaalset tule kustutamist ning rohkem nn kasside puuotsast päästmist. Seetõttu on äärmiselt oluline, et päästjad saaksid kogemust ning praktiseerida reaalsetes oludes. Tavapärastel harjutustel kasutatakse tehislukku suitsu, mille puhul puudub kuumus ja reaalne tulekolle. Peamiselt harjutati õppusel suitsusukeldumist, termokaamera kasutamist, parema käe reeglit, kannatanute otsimist põlevast majast, sidepidamist ning meeskonnatööd. Selleks pandi maja seest ikka ja jälle põlema. Meie sealoleku ajal algas hommiku esimene sündmus, mille legend nägi ette, et häirekeskust teavitas isik, kes nägi naabri majas suitsu, inimesi liikumas näha ei olnud, kuid võis arvata, et nad on endiselt majas. Häirekeskus annab sündmusele II astme. Väljakutsele reageerisid Märjamaa üks meeskond ning kaks Lihula meeskonda autot. Esimesena saabuski sündmuskohale Märjamaa auto nimega Barbara. Meeskonnavanem teeb luure ümber maja, samal ajal teeb meeskond põhiliini hargnemise ning Lihula meeskondade kohale jõudes seatakse üles basseini, kuhu Lihula paakautost vesi maha

laaditakse võimaldamaks paakautol täiendava vee järele sõita. Üsna kiiresti sisenevad majja 2 suitsusukeldudajad ning ei lähe kaua kuni majast tuuakse välja esimene kannatanu. Harjutuse lõpuks lebab puu all juba 3 kannatanut/ nukk. Õppusel kasutatavad „kannatanud“ kaaluvad tavaliselt 60-90 kg ning seetõttu on ka nende hoonest väljatranspordimine üsna lähedal reaalsele. Sama harjutuse läbisid kutselised päästjad 4 päeva jooksul korduvalt. Ka samal päeval, kuid rollid mängiti ringi – kes jõudis sündmuskohale esimesena, kes tegi suitsusukeldusmist jne. Pärast igat harjutust anti ka tagasisidet toimunu kohta. Õppuse lõppvaatusena põletati hoone pärast vabatahtlike harjutuste lõppu maha. Ka seda protsessi tuli valvata ning jälgida, et põlemise käigus muud kahju ei teki. Näiteks tuli kaitsta kõrvalhoonet, et tuli edasi ei leviks. Samuti jälgida, et kõrvalised isikud liiga lähedale ei satuks. Selleks, et kõik komandod õppusest osa saaksid, tuli teha koostööd – samal ajal kui Märjamaa päästjad harjutustel osalesid, olid Risti päästjad valves nende komandos. Kogu õppust jälgisid nii majas sees kui ka väljas operatiivkorrapidajad. Operatiivkorrapidaja Hannes Kliss, kes esimesel päeval oli majas sees nn tule valvur kirjeldab seda kui midagi erilist ja ebamaist – istuda ja vaadata kuidas põlemisgaasid tõusevad ning seejärel lae all süttivad – nimetades neid isegi tuleingliteks. Tuleb tõdeda, et päästja töö tõesti võimaldab

kogeda midagi sellist, mis tavainimesele jääb kättesaamatuks...

Kas teadsid, et meeskonnavanem on tuletõrje autos olev sinise kiivriga päästja, valge kiivriga on päästja ning suuremate sündmuste puhul tuleb kohale ka operatiivkorrapidaja, kes kannab oranži kiivrit. Kui operatiivkorrapidajat sündmusele ei kaasata, kuid osaleb mitu meeskonda, jääb päästesündmust juhtima esimesena sündmuskohale saabunud päästemeeskonna vanem (sinikiiver).

Kas teadsid, et päästetööd jaotatakse 4 astmesse, millest sõltub reageeriva ressursi hulk (tehnik, päästjad). Väiksematel sündmustel (I-II) aste on päästetööde juht esimesena sündmuskohale saabuv meeskonnavanem. Suurematel õnnetustel (II-IV) on üldjuhul päästetööde juhiks operatiivkorrapidaja.

Kas teadsid, et põhiliini hargnemine koosneb tavalisest minimaalselt kolmest voolikust – ühest tüviliinist + kahest tööliini voolikust, mille otsa pannakse joatoru. See on kõige enam kasutatav voolikute kombinatsioon. Tüviliini voolik on jämedam ning selle lõppu pannakse hargmik, millest edasi on võimalik hargneda tööliinivoolikutega ja/või tüviliini voolikuga (sõltuvalt hargmikust 1-3 suunda).

Risti lasteaed on tänulik!

Suur – suur aitäh Ljubov Vaalma ja Merike Vask!

Tänu teie toetusele ja kaasabile
on lastega läbi viidud „Talvelindude projekt“
ning projekti lõppedes
üllatasite lapsed jäätistega!!!

Avanes Euroopa sotsiaalfondi meetme tegevuse II taotlusvoor

Lääne-Nigula Vallavalitsus annab teada, et avanes Euroopa Sotsiaalfondi meetme tegevuse „Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine” II taotlusvoor ja erivajadustega inimesel võimalik taotleda toetust eluaseme kohandamiseks. Tegevuse eesmärk on tagada puuetega inimestele paremad elamis-, õppimis-, ja töötamistingimused.

Toetuse andmise tingimused on kehtestatud sotsiaalkaitseministri 26. veebruari 2018 määrusega nr 4 „Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine”.

Eluruumi kohandamist saab taotleda isik, kelle rahvastikuregistrijärgne ja tegelik elukoht on Lääne-Nigula vald ning kellel on tuvastatud puude raskusaste puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse mõistes ja kellel on sellekohane kehtiv otsus.

Tegevuse raames toetatakse puudega inimese erivajadustest tulenevat eluruumi kohandamist:

1. liikuvusega seotud toimingute parandamiseks, sh eluruumi sissepääsu, hoone

välisukse ja eluruumi vahelise käigutee, hoone ja selle territooriumile sissepääsu või piirde kohandamist;

2. hügieenitoimingute parandamiseks;

3. kõõgitoimingute parandamiseks.

Kohandada saab eluruumi, mis:

1. asub Lääne-Nigula valla haldusterritooriumil;

2. on kohanduse saaja rahvastikuregistri järgne ja tegelik elukoht;

3. on aastaringseks elamiseks sobiv;

4. on kohanduse saaja või tema pereliikme omandis, kaasomandis või kasutuses lepingu alusel.

Eluruumi kohandamise kulude hüvitamiseks esitab taotleja või tema seaduslik esindaja vallavalitsusele kirjaliku taotluse, milles märgitakse:

1. taotleja ees- ja perekonnanimi, isikukood ja kontaktandmed;

2. taotleja esindaja ees- ja perekonnanimi, isikukood ja kontaktandmed;

3. kohandatava eluruumi aadress ja kasutamise alus (leping, omand, kaasomand);

4. eluruumi kohandamise põhjendus;

5. planeeritava kohanduse kirjeldus;

Taotlusele tuleb lisada:

1. Sotsiaalkindlustusameti otsus puude raskusastme kohta;

2. eluruumi omaniku kirjalik nõusolek eluruumi kohandamiseks, kui kohanduse saaja ei ole kohandatava eluruumi omanik;

3. eluruumi kaasaomaniku kirjalik nõusolek eluruumi kohandamiseks, kui taotleja ei ole kohandatava eluruumi ainuomanik;

4. korteriühistu nõusolek, kui eluruumi kohandamisega seonduvad tööd teostatakse väljaspool eluruumi;

5. esindusõigust tõendava dokumendi koopia, kui taotluse on esitanud taotleja esindaja;

6. olemasolu korral eksperdi hinnang eluruumi kohandamise vajalikkuse ja võimalikkuse kohta (Sotsiaalkindlustusameti, Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskuse, Tervise Abi OÜ hinnang eluruumi kohandamiseks);

7. pakkumus kohanduse tegijalt.

Taotlusi koos lisadokumentidega on

võimalik esitada:

• elektroonselt digitaalselt allkirjastatuna e-posti aadressil vv@laanenigula.ee,

• saata postiga Lääne-Nigula Vallavalitsusele aadressile Haapsalu mnt 6, Taebla alevik, 90801 Lääne maakond,

• esitada dokumendid paberandjal oma piirkonna sotsiaaltöötajale.

Taotluse esitamise tähtaeg on 17. mai 2019.

Taotluse hindamisel arvestatakse kohanduse põhjendatust, vajadust ja otsustatavust. Vallavalitsus kinnitab prioriteetsuse alusel toetuse saajate nimekirja.

Toetuste suuruse ja kohanduste arvu aluseks on puudega inimeste arv kohalikus omavalitsuses. Projekti käigus kohandatakse eluruume kuni 8-le puudega Lääne-Nigula valla elanikule.

Lisainfo: Mariel Kõrgemägi (sotsiaalhoolekande osakonna juhataja), Mariel.Korgemagi@laanenigula.ee, 5919 4936.

Taebla Lasteaiale omistati toitlustamise ökomärk

Hedi Polberg
Taebla Lasteaia kokk

Selle aasta veebruarikuus tunnustati Taebla Lasteaada mahepõllumajandusliku toidu ökomärgiga. Märgistust „20-50% toorainest on mahe“ võivad omada lasteaiaid, kes

kasutavad laste toidumenüüs vähemalt 20 % mahetoiduaineid.

Kuna väärtustame keskkonda hoidvat ja loodussõbralikkust mõtteviisi, oleme tervist edendava lasteaiana juba 2013 aastast võtnud suuna, et lastele pakutav toit peaks sisaldama puhast ja kontrollitud kodumaist toorainet. Vähehaaval mahetoiduaineid kasutama hakates ja aastatega seda aina laiendades oleme jõudnud tulemuseni, kus meie laste toidulaua on palju erinevaid eestimaiseid mahetooteid. Alustasime pudruhelvestest, kartulist ja juurviljadest, praeguseks kasutame veel tatart, veisehakkliha, erinevaid piimatooteid jamaheleiba. Sügisel loodame ka mahe vabapidamisel kanamunad lauale tuua. Algas ei olnud kerge, sest mahepõllumajandusse ja

toodetesse suhtuti üsnagi umbusklikult. Küll leiti, et mahekartul on halva kvaliteediga, leib on hapu, pudruhelbed liiga keсталised ning kõik on nii kallis. Algusaastatel juhtus ka selline lugu, et helbed olid küll mahepõllumajanduses kasvatatud, aga veskil, millega neid jahvatati, ei olnud vastavat akrediteeringut. Veterinaar- ja Toiduamet leidis, et seega ei saa ka helves olla mahetoode. Koostöös PRIA-ga oli tookord kaalumisel isegi oma lauaveski ostmise lasteaiale. Tänu lasteaia juhtkonna toetavale suhtumisele oleme vaatamata raskustele suutnud jätkata ja suurendada mahetoote kasutamist laste menüüs. Meie seitsmeaastane kogemus on tõestanud, et mahetootmine on vägagi kontrollitud ala ja mahetoote kallis hind on müüt. Lasteaadel ja koolidel on võimalik

taotleda ka ökomärgistust „50-80% toorainest on mahe“ ja „80-100% toorainest on mahe“. Täna on Veterinaar- ja Toiduameti andmetel registris kolm lasteaada ning üks koolisöökla 20-50% märgistusega, kõrgemaid protsentuaalseid märgistusi jagatud ei ole. Mahetoote protsenti võib arvutada tooraine kogusest või maksumusest. Meie lasteasias arvutatakse mahetoote kasutamise protsenti kogu sisse ostetud tooraine maksumusest.

Peame väga oluliseks, et meie lapsed söövad lisaaineteta, keemiavaba, puhast ja kontrollitud toitu. Usume, et mahetoote kasutamisega ja kohalikketalunikke toetades anname ka meie oma panuse tervemate laste kasvatamiseks ning Eestimaa looduse hoidmiseks.

Riigikogu 100- avalik ajalootund Kullamaal

Loit Lepalaan
Kullamaa Kultuurimaja juhataja

Jüripäeval, 23. aprillil 2019 täitub 100 aastat päevast, mil Estonia konterdisaalis Tallinnas tuli kokku Eesti esimene rahva valitud esinduskogu ehk Asutav Kogu. Seda päeva, kus 120 demokraatlikult valitud Asutava Kogu saadikut alustasid meie riigile aluse pannud tähtsate otsuste vastuvõtmisega, tähistame Eesti Vabariigi Riigikogu sünnipäevana. Eesimesse rahvaesinduskogu liikmete koosseisu, mis töötas ühe aasta, 7 kuud ja 28 päeva, kuulus Tööerakonna saadikuna ka Kullamaalt, Üdruma külast pärit, Vaikna vallakooli juhataja, rahvusliku ärkamisaja Läänemaa juhtiva tegelase Jaan Veidermanni poeg Aleksander – August. Tulevane koolijuht, haridustegelane, minister ja Asutava Kogu saadik sündis 7. aprillil aastal 1888 Kullamaa kihelkonnas Vaikna vallas Üdruma külas vallakooli õpetaja peres. Peale kohaliku kooli lõpetamist õppis Aelksander- August (aastast

1936 Veiderma) Haapsalu Linnakoolis, lõpetas seejärel Tallinna Peetri Reaalkooli (täna Tallinna Reaalkool) ja aastal 1914 Peterburi Ülikooli loodusteaduskonna I järgu diplomi ja kõrberahaga. Oma noorusaegade mälestustes kirjeldab Aleksander, kuidas pühapäeviti isaga Kullamaa kirikus käies ja orlerirõdult Johannes Tobiase mängu kuulates, olevat talle kõige eredama mulje jätnud oreli tuuletallaja Mart. See pilt olevat lapse südamesse toonud kindla soovi, saada suurena oreli tuuletallajaks. Õpingud Peterburi Ülikoolis said toimuda vaid aastal 1910 asutatud Kullamaa Hoiu-Laenu Ühistu (hilisem Kullamaa Ühispank) rahalisel abil, mille võlgu tasus Aleksander veel Eesti Vabariigi aegu. Aleksander Veiderma teenistuslehel on kirjas järgmised ametid: Liivi vallakooli õpetaja, Tallinna Poeglaste Kaubanduskooli õpetaja, teenistus Vene keisririigi sõjaväes, Eesti Maanõukogu Maavalitsuse ametnik, Tallinna Õhtukooli õpetaja ja direktor, Vabadussõjas, Tallinna Kaitsepataljoni õpetajate roodu ülem, Tallinna linnanõunik ja koolivalitsuse juhataja, haridusminister

(aastatel 1922-1924), Tallinna Tütarlaste Kommertsgümnaasiumi ja Kaubanduskooli direktor (täna Tallinna Inglise Kolletz). 1944 Aleksander Veiderma arreteeriti NKVD poolt ja ta vabanes vangilaagrist 1954. Töötas seejärel Sommerlingi-nim. sohvoosi arveametnikuna ja Maardu Keemia-kombinadi raamatupidajana. Aleksander Veiderma oli Ungari Turaani Seltsi auliige, Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu auliige, Rahvusvahelise Kasvatusbüroo (Genf) liige. Teda on autasustatud Ungari I järgu teeneteristiga, Soome Valge Roosi I järgu komandörioristiga, Eesti Valge Tähe II klassi teenetemärgiga. Veiderma on 8 õpperaamatu – ja rohkem kui 100 hariduspoliitilise ja koolialase artikli autor. Aleksander Veiderma peres kasvas 6 last. Poeg Mihkel Veiderma on vast lastest kõige tuntuim. Akadeemik, professor ja Teatudste Akadeemia peasekretär Mihkel Veiderma oli suur Kullamaa partioot. Aleksander Veiderma suri 23. veebruaril 1972 ja on maetud Tallinna Metsakalmistule. Asutava Kogu liikmeskonda kuulus veel teinegi Kullamaa haridus- ja kultuuritegelane. XX

sajandi Eesti tuntuim pedagoog Jüri Uustalu sündis Hanila kihelkonnas Massu vallas Kuke-

Aadu talus, kuid tema aktiivsed töömeheastad mõõdu sid K u l l a m a a haridus- ja seltsi juhtides. Austuseks ja tänuks tegusale koolimehele avati 2009.a. Kullamaa Kesk-kooli fassaadil Jüri Uustalule mälestustahvel.

5. septembril 2019 kõneldi Kullamaa Kultuurimajas Aleksander Veidermast ja üle kogu Eesti süttisid kõikide Asutava Kogu liikmete sünnipaikades mälestusküünlad, tähistamaks Eesti Vabariigi Riigikogu 100. sünnipäeva

Lääne- Nigula valla mittetulundusühingud ja sihtasutused taotlesid investeeringutoetust

Erinevate tegevuste rahastamiseks esitati 14 taotlust, kõik kahtlemata väga vajalikud tegevused, aga kahjuks on eelarve võimalused piiratud (planeeritud oli 15 000 EUR). Taotluste kogusumma oli aga 35738 EUR. Investeeringutoetus on rahaline toetus, mida saab kasutada avalikkusele suunatud hoonete ja rajatiste ehitamiseks ja renoveerimiseks, nt seltsimaja, käsitöökoda, tegevuste keskus, mänguväljak, spordiplats, matkarada, lõkkeplats jne. Otsustamisel eelistatakse neid projekte, millele on taotletud rahatust ka mujalt, erinevad fondid, annetajad, sponsorid või on MTÜ-l endal panustamiseks vahendeid. Vallavalitsus otsustas sel korral toetada järgnevaid projekte: Rõude külamaja akende

vahetuseks, ➡ MTÜ Rõude külaselts 2493.41 EUR

Risti käsitöömaja energiatõhususe parandamiseks, ➡ MTÜ Risti Huvi 3900 EUR

Seljaküla suitsusauna ehituseks ➡ MTÜ Suitsusauna Selts Sussile 5603.24 EUR

Martna kaarhalli efektiivsemaks kütmiseks, MTÜ Spordiklubi Martna 1000 EUR.

Palivere pitsikuuri remondiks, ➡ MTÜ Priihtahtlikud Pritsumehed 932.50 EUR

Noarootsi tekstiilkäsitöö klassi triikimissüsteemi soetamiseks,

➡ MTÜ Noarootsi Loometare 301 EUR

Pürksi küla mänguväljaku kaasajastamiseks, ➡ MTÜ Semmi Kodu 319.20 EUR.

Linnamäe ja Oru kandi endistele ning praegustele elanikele, Oru kooli vilistlastele

Eve Tamm
Linnamäe Arenguselts

Kutsume 4. mail kell 9.00 Linnamäe pargi korrastamise talgutele osalema kõiki, kelle jaoks kõlavad koduselt sõnad Linnamäe, Oru vald ja ka neid, kes tunnevad endas soovi midagi reaalselt ära teha pikki aastaid meie kodukandi kultuurielu edendanud Oru kooli õpetaja ja koorijuhi Helga Mällo mälestuse jäädvustamiseks.

Talgujuhtide Anne ja Lauri eestvedamisel on plaanis pargi lõkkeaseme ning metsaaluse korrastamine, pargiteede riisumine, õpetaja Helga Mällo mälestuskivi avamise ettevalmistustööd (loe täpsemalt sellega seotud üllatavast avastusest LASi kodulehelt las.ee)

Alustame ka pargi grillimiskoha rajamisega ning ehk jõuame stationsaarse küpsetusrenni paika panna, et ka küla korterijuhade elanikel oleks võimalus pere ja sõpradega mõnel

sumedal suveõhtul vana kooli juurest üle tee jalutades parki vabaõhupiknikule minna. On seal ju alati ootamas eriline rahu ja vaikus ning rohelus, õrnalt sahisevad puulehed ja trillerdav linnulaul...

Mõtteid Linnamäe pargi mitmekülgsemaks kasutamiseks on veel teisigi ja loomulikult on kõigi asjast huvitatute ideed teretunud! Kusagilt on vaja ju alustada!

Oru kandis on aprilli alguse seisuga registreeritud talgud Linnamäe terviserajal, Saunjas, Soolus, Seljakülas, Ingkulas, Orul, Keedikas ja Mõisakülas. Täpsem info www.teemeara.ee.

Tõenäoliselt lisandub talgupaiku veel juurde, seega leiab igaüks südamelähedase koha, et anda sellesse eestlaste poolt loodud ning kiiresti ülemaailmseks kasvanud tänuväärt algatusse OMA panus - kujundada ja korrastada midagi kaunimaks ka kaugemal kui vaid koduhoovis või trepikojas.

Me ise ilu tegijad – „Teeme Ära!“

MEIE INIMESED

EPP KLIMENKO

Taebla keskel väikeses roosas majas elab Epp. Epp on Taebblas sündinud, kasvanud, siin koolis käinud ja nüüd kasvatab siin koos abikaasaga Illimariga oma toredaid lapsi. Epu õpetaja Asta Kõlamets ütleb, et juba koolis hakkas Epp silma ja oli näha, et temast tuleb tubli inimene. Ja Epust on tulnud tubli inimene – õnnelikult on temas kokku saanud osavad käsitöönäpunud, kunstianne, tundlik maitsemeel, musikaalsus ja rohelised sõrmed....., millega liituvad positiivne meel, inimesearmastus, kohusetundlikkus ja vastutustunne ning töökus ja pealehakkamine peale selle.

Peale põhikooli lõpetamist asus Epp õppima Taebla Kutsekeskkooli. Praeguseks on Epp selle kooli õigusjärglase Haapsalu Kutsehariduskeskuse mitmekordne vilistlane

ning alates 2007. aastast ka õppejõud. Õpetamist alustas ta tekstiili erialal ning praeguseks on Epu õpetatavad ained tikkimine, pakutrükk, puidu käsitsi töötlemine, puitmööbli restaureerimine ja puidulõige. Nagu Epp ise ütleb: „Olen töökojas, kui Te mind otsite. Enamasti.“ Epu sõnul võtavad suurema aja koolis tiseripoisid, kellele ta on rühmajuhendajaks, kelle ta pakub tuge ning kellele on loonud HKHK puidumajas rahuliku ja koduse õhkkonna. Epp on hooliv ja kannatlik ning hinnatud ja armastatud pedagoog.

Oma töö, pere ja majapidamise kõrvalt võtab Epp igal kolmapäevaõhtul aega, et tulla vabatahtlikuna Taebla raamatukokku jagama kohalikele lahkesti käsitöönõu, ideid ja töövõtteid. Tere tulemast mõnusatele käsitööõhtutele Epuga!

Epu esimene isikunäitus „Puidupakust pakutrükini“, mis avati 2018. a kevadel Haapsalu Pitsikeskuses jõuab loodetavasti peagi ka koduvalla huvilisteni.

Epu kauneid käsitöid näeb ka tema blogist:

ASTA KÕLAMETS

Asta Kõlamets on sündinud Lääne-Virumaal. Oma haridustee on lõpetanud Rakvere Õpetajate Seminaris. Taeblassse sattus Asta tänu abikaasa töökoha vahetusele aastal 1980. Läänemaal õpetajana 54 aastat, sellest Taebla Gümnaasiumis 15 aasta ja Taebla Kutsekeskkoolis 12 aastat. Sellel perioodil juhendanud ka täiskasvanud käsitööhuvilisi kooli juures ja Taebla klubis.

Õpetaja ameti päevadest meenub astale vahejuhtum, kus üks 10-aastane poiss ropendas valjusti ning Asta käskis poisil enne sööklasse minekut kindlasti suu puhtaks pesta, mida poiss ka sõnagi lausumata tegi.

2006. aastast alates tegelenud eakate vaba

aja sisustamisega (vestlustunnid, loengud, võimlemine.).

Külalis-esinejana mitmeid kordi Martna, Risti ja Palivere päevakeskuses.

2017. aasta lõpus andis Asta välja raamatu „Taebla aja lood“, mille idee sündis asjaolust, et eakaid kohalike inimesi väheneb iga aastaga ning nende meenutused ja mälestused kaovad unustuste hõlma. Seetõttu otsustas Asta, et paneb kõik lood raamatu kaante vahele selleks, et Taebla ajalugu oleks ka tulevatele põlvkondadele teada.

Lisaks on Asta tegev Taebla Kultuurimajas, kus aitas läbi viia fotonäituse projekti „Taebla 100 läbi erinevate põlvkondade“.

Risti Raamatukogu tegemised

Triin Jaanisk

7. veebruaril 2019 külastas Risti Raamatukogu toitumisterapeut Madleen Simson ja pidas loengu teemal „Toidu mõju lapse ajule, arengule ja käitumisele“ ehk kuidas toidu muutmisega leevendada õpiraskusi, hüperaktiivsust, autismi ja keskkonnamürkidega seonduvaid ter- visprobleeme.

Madleen Simsoni ja Egle Oja sulest ilmus 2010. aastal raamat „Toidu mõju lapse ajule, arengule ja käitumisele“ ja 2016. aastal anti välja täiendatud uustrükk.

Madleen rääkis loengu alguses oma isikliku loo, kuidas ta jõudis toitumisteraapia juurde oma lapse tõttu. Tema pojalt oli raske nii lasteaias kui koolis ja ta ei käitunud ega vastanud ühiskondlikele normidele ning seetõttu otsis Madleen lahendust, et oma last aidata. Tavameditsiinist ta abi ei saanud ja otsis tuge alternatiivmeditsiinist, asudes õppima Sveitsi ja Prantsusmaale toitumisnõustamist ja -teraapiat. Tema õpetajaks on olnud Elke Arod, kelle raamatuid on ka eesti keeles välja antud. 2016. ilmus kirjastusel Helios raamat „Meie haiguste juured. Toksiinide varjatud tagajärjed“. Madleeni vanema lapse käitumiskäitumise tõttu muutis terve pere oma toitumisharjumusi ja laps hakkas tervenema. Kuulajate ees oli küsimus: miks muutuvad meie lapsed üha enam hüperaktiivsemaks, autistlikumaks, miks nende areng ei suju või kulgeb läbi tagasilööke, miks nad meditsiini tormilisest arengust hoolimata nii sageli haigestuvad?

Madleen tõi välja, et meie immuunsüsteem on nõrgenenud ja ei tegele mitte ainult bakterite ja viirustega, vaid ka keskkonnamürkide ja toiduainete ning nende seedimisel/ mitteseedimisel ning omastamisel/mitte- omastamisel tekkinud lisaainetega. Keskkond on saastunud ja toksiinirikas. Toksiine võib saada alumiiniumnõudest, plastikust, väetistest ja pestitsiididest, riidevärvidest, uuest mööblist ja värskelt pandud laminaatpõrandast jms. Eraldi käsitles ta elavhõbeda teemat, kus ta toetus elavhõbedauurija Boyd Haley uuringutele, väites, et elavhõbe läbib platsenta barjääri ja mõjutab juba kujunevat loodet

emaüas. Elavhõbedat sisaldavad ka vaktsiinid ja suured rasvased merekalad (tuun, lõhe, rai). Ta meenutas Jaapani Minamata katastroofi, kus elavhõbeda tõttu hukkusid paljud. Juhtis tähelepanu ka elavhõbedat sisaldavatele säästupirnidele ja kraadiklaasidele, mille purunedes eralduvad mürgised gaasid. 1950ndatest kasutab inimkond rohkem töödeldud toitu ja seetõttu on soolestiku mikrofloora tasakaalust väljas.

Laktoosi ehk piimasuhkru ja kaseiini ehk piimavalgu mitteseedimine mõjutab Madleeni sõnul sageli rohkem inimese füüsilist poolt, väljendudes kestendava naha, psoriaasi, titekõhaga, hingamisteede põletike (nohu, kõha, angiin jms), kõhukinnisuse, - lahtisuse, -puhituse jms nähtudega. Soovitas loomse piima asendada taimapiimadega: riisipiim, kookospiim, mandlipiim jms.

Gluteeni mitteseedimine ja -omastamine avaldab suuresti mõju just inimese psüühikale, väljendudes hüperaktiivsuses, keskendumisraskustes, agressiivsuses, vägivaldsuses, unehäiretes, autismis ja skisofreenias. Nisutooteid soovitas ta asendada tatra ja toortatraga; riisi, maisi, kartuli, kinoa, amaranti, lina ja muude seemnetega.

Kindlasti ise mitte panna endale diagnoosi, vaid teha vereanalüüsid ja välja uurida, mida organism omastab ja mida mitte, ning konsulteerida toitumisnõustaja või- terapeudiga.

Madleen rääkis ka soolestiku mikrofloora taastamisest ja parasiitide ning patogeensete seente olemasolust organismis ning nende vastasest ravist. Samuti sellest, kuidas asendada valget suhkrut ja magusat tervislikemate valikutega: vahtrasiirup, mesi, fruktoos, palmisuhkur, kookossuhkur, indiaanisuhkur, kasesuhkur ehk ksüliitool, marjad, datlid jms. Kõigest pikemalt on võimalik lugeda raamatust „Toidu mõju lapse ajule, arengule ja käitumisele“.

Madleen Simsoni kutsus Ristile kõnelema Risti Raamatukogu töötaja Varje Jaer-Eer. Paljusid toitumisalaseid uuringuid saab teha Madleen Simsoni firmas Stelior, mis asub Pärnus, koduleht stelior.ee.

PALIVERE MIILJOOKS 11.05.2019

Sportiklubi Palivere korraldab **XXV Palivere miiljooksu** eraldistardist.

Iga vanusegrupi kolmele parimale medalid.

Parimale nais- ja meesjooksjale lisaks eriauhind.

Kõigi osalejate vahel toimub lohutusalosimine.

START Palivere Põhikooli vastas metsas.

Avatud 11.00 - 13.00

Vanuseklassid :

H,D	kuni-6a	H,D	17-18a.
H,D	7- 8a.	H,D	19-29a.
H,D	9-10a.	H,D	30-39a.
H,D	11-12a.	H,D	40- 49a.
H,D	13-14a.	H,D	50- vanemad
H,D	15-16a.		

Stardimaks : 15a ja nooremad - 2 EUR
16a ja vanemad - 4 EUR

Registreerimine toimub kohapeal, võimalik ka eelregistreerida
paliveremiil.weebly.com kuni 9 maini (k.a.)

Raamatukoguhoidja soovitab

Seekordne lugemissoovitus tuleb Taebla raamatukogust. Nagu teada, leiab raamatusõber „Põhjamaade sarjast“ alati väärt lugemist. Just selles sarjas on ilmunud ka Anne B. Radge nüüd juba viiesaline perekonnasaaga Norra põlistalus Neshovis kasvanud kolmest vennast. Seni on ilmunud „Berliini paplid“, „Erakvähid“, „Rohelised aasad“, „Andestada saab alati“ ja „Elunautijad“. Esimesena ilmunud „Berliini paplitest“ alates on saaga Norra lugejate hulgas väga populaarne ning kõik järjed väga oodatud, nimetatud raamatute põhjal on norrakad vandanud ka telesarja. Perekonnasaaga tegevustik on täis ootamatuid pööreid ning ettearvamatuid lõpplahendusi, tegelaskujud vastuolulised ja teravalt väljajoonistatud. Anne B Radgel on eriline anne kirjeldada kaasakiskuvalt ja värvikalt elu tänapäeva Norras ja tuua esile ka heaoluühiskonna valuprobleeme. Küsige raamatukogust Neshovi - sarja! Tere tulemast Taebla raamatukokku! Teisipäeva õhtuti õpetab siin huvilistele

oma emakeelt prantslane Stephane Clavel ja kolmapäeviti kogunevad käsitöösõbrad, keda juhendab osav Epp Klimenko. Kaks korda kuus saab raamatukogus kokku Taebla eakate klubi Moorid-Vaarid Asta Kõlametsa eestvõttel – arutletakse olulistel teemadel, tähistatakse sünni- ja muid päevi, toimuvad kohtumised ning organiseeritakse väljasõite. Lisaks toimuvad kohtumised põnevate inimestega Gennadi Vihmani algatatud TaRa klubi egiidi all. Taebla raamatukogu on värskest ka Kinobussi filmipunkt, kinomehhaanikuks Andrus Lillemaa. Jälgige reklaami kodulehel laanenigularaamatukogu.wordpress.com ning hakake raamatukogu sõbraks Facebookis. Kohtume raamatukogus!

Lääne-Nigula valla raamatukogud

Jüriöö Märgutuli ja 52. Jüriöö jooks 2019, 22. aprillil Kullamaal

Korraldustoimkond

Tänavu, 22. aprillil tähistame taaskord maarahva tähtsaimat püha, Jüripäeva, üle-eestilise üritusega Jüriöö Märgutuled. Läänemaa Jüriöö Märgutulede õhtu toimub sellel aastal Kullamaal. Õhtu juhatab sisse viktoriin, järgneb Jüriöö jooks, märgutule süütamine, ajaloo tutvustamine ning õhtu lõpetame sooja tee ja sõdurisupiga. Jüriöö jooksu Kullamaal on tähistatud 52 korda ja see üritus on kantud Vaimse kultuuripärandi nimistusse. 1930-ndatel tähistati Jüriööd tõrviku rongkäigu ja spordipeoga. Viktoriini ja Jüriöö jooksu korraldusliku poole eest hoolitseb Kullamaa Spordiklubi, lõkkeaseme ja linnuse ala eest Kullamaa osavald. Muusikat teevad Loit Lepalaane muusikud. Sõdurisupi ja sooja tee tagab jüripäevalistele Kaitseliidu Lääne malev ja Naiskodukaitse Lääne ringkond. Jüriöö ülestõus oli aastatel 1343–1345 Harjumaal, Läänemaal ja Saaremaal toimunud ülestõus. Sellel päeval, 1343. aasta jüriöö, toimus eestlaste püü vabaneda võõrast võimust. Juba tol ajal oli meie esivanematel tahe olla vabad omal maal, ise oma maa

peremehed.

Jüriöö kava Kullamaal:

1. kell 19.45 Viktoriin Kullamaa Keskkooli võimlas
 2. kell 20.30 52. Jüriöö jooks Kullamaal
 3. kell 21.00 Märgutule süütamine Kullamaa Linnusemäel-Rohumäel
 4. Kullamaa Linnusemäe - Rohumäe tutvustamine
 5. Muusikalised vahepalad
 6. Jüriöö jooksu finiš Kullamaa Linnusemäel-Rohumäel, autasustamine
 7. Kuum tee ja sõdurisupp Linnusemäel-Rohumäel
 8. Sündmuse lõpetamine ja ala heakorrastamine
- Sündmust aitavad korraldada: Kullamaa Osavald, Kullamaa Spordiklubi, Kaitseliidu Lääne malev, Naiskodukaitse Lääne ringkond, Eesti Vabadusvõitlejate Liit, Eesti Eruohvitseride Kogu, Eesti Endiste Metsavendade Liit ning Eesti Vabadusvõitluse ja Vastupanuliikumise Mälestusliit.

Ta elab Sinu kõrval!

Diana Ots

Kui palju on Eestis külaelanikke, kes saavad öelda, et nende kõrval elab maailmameister? Palivere saab! Meil elab külas maailma-, Euroopa ja Eesti meister – JUHAN LUKK.

Juhani elu on läbi põimunud spordiga. Ta mitte ainult ei tee ise sporti, vaid on viinud spordi juurde ka väga palju inimesi. Valdavalt tegeleb Juss suusatamisega, kuid me kõik teame, kuidas meil siin lumega lood on. Selleks, et mitte „rooste minna“ tuleb ennast liigutada pidevalt ning seda ta ka teeb. Kui tal ei ole suuski jalgas, siis näeme teda jooksmas, rullitamas või ratta seljas. Väga vähe on võistlusi, kus teda ei ole. Kui harrastad erinevaid sportimisviise, on loogiline järg triatlon – nii talvel kui ka suvel. Väga suure panuse on Juss andnud kohalike terviseradade rajamiseks ja hooldamiseks.

Lumeperioodil näeme teda suusaradu tegemas ja hooldamas, muul ajal aga terviseradu korrastades – tehes kõike, mis sinna alla kuulub. Võiks öelda, et see on suisa tema elutöö.

See kõik on saavutatud pere toel.

Näituste ja kohtumiste sarjaga “Ta elab Sinu

kõrval“ tutvustame Palivere kogukonna inimesi, kelles on peidus nii mõndagi. Jussiga anname sarjale avapaugu!

Esimene kohtumine toimub Palivere raamatukogus 16. aprillil algusega kell 18.

Hoia kätt pulsil!

Kohtume raamatukogus!

Jüriöö Märgutuli ja 52. Jüriöö jooks 2019

Jüriöö kava Kullamaal;

1. kell 19.45 Viktoriin Kullamaa Keskkooli võimlas
2. kell 20.30 52. Jüriöö jooks Kullamaal
3. kell 21.00 Märgutule süütamine Kullamaa Linnusemäel-Rohumäel
4. Kullamaa Linnusemäe - Rohumäe tutvustamine
5. Muusikalised vahepalad
6. Jüriöö jooksu finiš Kullamaa Linnusemäel - Rohumäel, autasustamine
7. Kuum tee ja sõdurisupp Linnusemäel-Rohumäel
8. Sündmuse lõpetamine ja ala heakorrastamine

Sündmust aitavad korraldada:

Kullamaa osavald, Kullamaa Spordiklubi, Kaitseliidu Lääne malev, Naiskodukaitse Lääne ringkond, Eesti Vabadusvõitlejate Liit, Eesti Eruohvitseride Kogu, Eesti Endiste Metsavendade Liit ning Eesti Vabadusvõitluse ja Vastupanuliikumise Mälestusliit.

Korraldustoimkond

Martna Garaaž OÜ suverehvide pakkumine 2019

13"-14" suverehvid alates 30 €/tk

15"-16" suverehvid alates 35 €/tk

17"-18" suverehvid alates 44 €/tk

Kohapeal on suur valik erinevate tootjate rehve-leaime kindlasti igale kliendile sobiva lahenduse ja meelepärase hinna.

13"-15" rehvi vahetus 18 €/jooks

16" rehvi vahetus 20 €/jooks

17" rehvi vahetus 25 €/jooks

Rehvi vahetus sisaldab 4 rehvi täisvahetust, uusi ventiile ja tasakaale.

Kontakt 56211069 garaaz@martna.com või meie Facebooki lehel.

KONTSERT „TANTSUGA KEVADESSE“

Projektijuht Mai Jõevee

Kullamaal sai märtsikuul tähistatud kevade tulekut heategevusliku kontserdiga.

Seekord juba kolmandat aastat. Tänavu osales 10 tantsurühma Hanilast-Ristini. Kontserdil esinesid veel lauljad, etlejad ja võimlejad, tantsuks mängis Hanila kapell. Kena kontsert sai. Õpilased korraldasid kohviku, kus oli suur valik omavalmistatud küpsetisi ja võileibu.

Kontsert oli tasuta, kuid oli võimalus annetada ilusasse kaabukujulisse rahakassasse. Selle valmistas meie käsitöömeister Merike Salumaa. Kohvikust saadud tulu ja annetatud raha läks heategevusse. Kogunes kenake summa. Raha koguti kooli tantsurühmadele kaabude ja pastelde valmistamiseks. Kaabud valmistas Kati Ojaver, kes tegi suure allahindluse. Aitäh! Üritust toetasid Kulka ja Lääne-Nigula vald ning Kullamaa osavald. Tänu. Korraldamas toeks tore meeskond: Heli Mäe, Riina Gilden, Anneli Riisalu, Viive Karnau, Ülle Tammearu, Pirja Laanemets. Tänu ka neile.

Saare mõis Noarootsis

Anu Kari

Kätte on jõudmas taas suvehooaeg ja tutvustaksin teile Saare mõisa ja Lyckholmi muuseumi.

Saare mõis asub Noarootsis Saare külas. Mõis on algselt ehitatud 1798 aastal ja antud juba seitse põlvkonda isalt pojale edasi. Kui baltisakslane oli sunnitud Eestist lahkuma siis ka von Rosenid Saare mõisast. Viiskümmend aastat hiljem naasesid kunagised perepojad Gustav ja Hans taas Lyckholmi ja alustasid oma lapsepõlve kodu taastamist. Gustav von Rosen taastas mõisa kompleksi aastatel 1996 - 2001. Nüüdseks on Gustav ja Hans von

Rosenid viimises puhkepaigas Noarootsi kiriku surnuaias. Praegune omanik on Lothar von Rosen.

Perekond Rosenite poolt on rajatud Saare külla väikelelennukitele lennuväli, mis leiab kasutamist nii peremehe enda kui ka turistide poolt.

Lyckholmi muuseumis saab tutvuda meie esivanemate põllutöö ja rannarahva tööriistadega. Giidi juhendamisel kuuleb nii mõisa kui Noarootsi elanike kunagistest tegemistest.

Saare mõis on suvel avatud külalistele majutuseks, kõikvõimalikeks pereüritusteks, suvapäevadeks, turismigruppide toitlustamiseks.

Ürituste korraldamine ja gruppide toitlustamine ettetellimisel. Lisateenusena rendime ka jalgrattaid.

Müüme kohalikku käsitööd ja võimalik on tellida kaltsuvaipasid. Sel aastal alustame hooaega Noarootsi kevadlaadaga 11. mail kell 11.00 – 14.00 Hooajal avatud Mõisa Kohvituba, kus pakutakse kohvi ja kooki. Oleme avatud külalisteks maist kuni augusti lõpuni K- P kella 10.00 – 18.00

Kontakt Anu Kari +3725698 8440
anukari.saare@gmail.com

Kaitseliidu Tallinna Maleva orkestri

BIG BÄND

Esitleb

Kontsert KEVADE KÕLA

Dirigent Sten Valdmaa
Solist Jaan Krivel

Kullamaa kultuurimajas
21. aprillil kell 15.00

Kontsert on tasuta

Müüa toorest, poolkuiva ja kuiva küttepuud

- Hall lepp, sanglepp, saar, okaspuu, kask ja segapuu.
- Puud laotud kujul autokastis, konteineris ja 1,5 m³ kottides küttepuujääd.

Küsi lisa:
5343 0708
lauri@halukalur.ee

OÜ ESTEST PR ostab metsa- ja põllumaad.
Tel 50 45 215, 51 45 215, info@est-land.ee

Lääne Elu AUHINNASADU

www.le.ee / tel 473 7222

Telli nüüd vähemalt

kolmeks kuuks
Lääne Elu paberleht
või digileht ja võida
Rock in Haapsalu
kontserdipiletid!

3 kuud:
paberleht 24,30 eurot,
digileht 10,90 eurot.

kuueks kuuks
Lääne Elu paberleht
või digileht ja võida
reis kahele
Sankt-Peterburgi!

6 kuud:
paberleht 48,60 eurot,
digileht 20,50 eurot.

TIT
REISID

Hele Tamm naistemaadluses kolmas

Autor: Tiit Seiton

Euroopa suurimal maadlusturniiril "Tallinn Open 2019" osales Läänemaalt 11 võistlejat. Kuni kahekümne aastaste neidude seas võitis naistemaadluses pronksmedali SK Martna maadleja Hele Tamm, alistades kolmanda koha kohtumises Norra koondise maadleja Julie Dalsbotteni.

Esimese kuue hulka kreeka-rooma maadluses mahtusid veel SK Martna poisid: Hendrik Rämman 5 koht; JarmoDanilov 6 koht ja Kristo Tikerpuu 6 koht.

Pildi autor Hele Tamm, pildil Hendrik Rämman ja Hele Tamm

Martna Sitkeim poiss 2019 Harry Soo!

Autor: Oliver Tammemägi

Juba 21. korda valiti Martnas Sitkeim poiss. Sitkeima poisi valimistel osales neli põhikooli maadluspoissi. Mõõtu võeti erinevaid sportlikke tegevusi tehes. Võitjaks osutus teist aastat järjest Harry Soo.

Pildi autor Oliver Tammemägi. Pildil (vasakult) Kaarel, Harry ja Hendrik

Haapsalu
Kutsehariduskeskus

VASTUVÕTT 2019

KUTSEÕPE TÄISKASVANUD ÕPPIJALE TSÜKLIÕPPES

- IT-süsteemide spetsialist 2a
- raamatupidaja 2a
- hooldustöötaja 1a
- mööblirestauraator 2a
- pehme mööbli valmistaja 1a
- kiviehitiste restauraator 1a
- ehitusplekksepp 1a
- tekstiilkäsitöö 2a
- majutusettevõtte juhtimine 0,5a
- kokk 2a

KUTSEKESKHARIDUS PÕHIKOOLI BAASIL

- IT-süsteemide nooremspetsialist 3a
- turismiettevõtte teenindaja 3a
- ehitus 3a
- bürootöö 3a
- tisler 3a
- kokk 3a

KUTSEÕPE BAASHARIDUSE NÕUDETA VÕI LIHTSUSTATUD ÕPPEKAVAGA

- abikokk 2a
- puidutööline 1,5a

Elektroonne dokumentide vastuvõtt avatud
1. maist – 20. augustini.
Dokumentide vastuvõtt koolis
esmaspäevast reedeni kell 9.00 – 16.00.

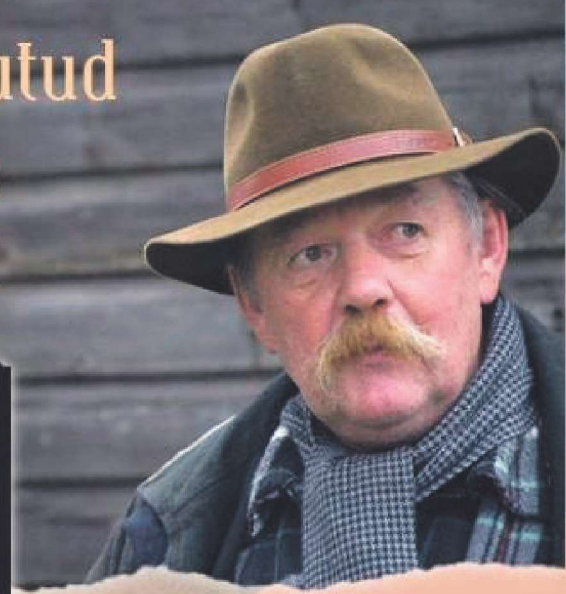
Täpsem info www.hkhk.edu.ee
Telefon 6661751

HKHK - Hea Kool, Hea Kutse!

27. aprillil kell 20
Pürksi Kultuurimajas

Kohtumisõhtu

Kalamehejutud
huumori ja
muusikaga

Vladislav
Koržets
ja
Tõnu Timm

Laudade broneerimine kuni 22.04.
Info tel. 5200913 Pilet 5 eurot

Fotonäituse avamispidu

"Elu. Ilu. Rõõm"

Pärijata ei ole pärimust
Oru valla pärimuse kandjad 80+

// Oru kandi eakate austamine
Rahvusvahelise tantsupäeva tähistamine
Osalevad rahvatantsurühmad Oru
Jommid, Tantsusõtsed, Noarootsi
segarühm, Oru Marid ja Lustiline //

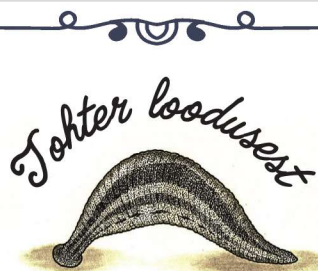
Kohtume 29. aprillil kell 18
Oru-Soolu-Jalukse riigiteel Põllugaleriis

EESTI KULTUURKAPITAL

Korraldab: Lugu MTÜ

AD 2019

APTEEGIKAAN

Parandab verevarustust ja vere kvaliteeti
Leevendab kroonilisi haigusi
Tõstab immuunsust ja elujõudu
Korrastab organite tööd ja ainevahetust
Alandab turseid, põletikke, valu

REGISTREERIMINE SEANSILE:

☎ 5309 0909

egle.ronk@gmail.com

EGLE RONK

TEHASE 3, RISTI ILUSALONG-LILLEPOOD

Tõukeratastel rannarootslaste jälgedes.

Stardime kell 18 Hosby pastoraadi juurest ja lõpetame Hara sadamas grilliõhtu ja Marek Sadama lauludega.
Läbime vanad ajaloolised vallad, räägime unustuse hõlma vajunud legendidest. Distsantsi pikkus ca 13 km
Osalusasu 10 eurot
Eelregistreerimine kuni 15. aprillini.
Info tel. 5200913 (Ü.Schönberg)

Jüripäeval, 23. aprillil

Tervem Noarootsi

TAEBLA JÜRIÖÖ JOOKS

KÕIKIDE JOOKSUDE START ON TAEBLA TAMMEPARCIS

24.04.19

AJAKAVA:

- 17.30 MUDILASTE JOOKS 300M
- 17.45 LASTEJOOKS 1KM
- 18.15 AUTASUSTAMINE (MÕLEMA JOOKSU 3 PARIMAT)
- 18.30 REGISTREERIMINE
- 18.55 SOOJENDUS
- 19.00 START 3,8KM
- 20.00 AUTASUSTAMINE (3 PARIMAT MEEST JA NAIST)

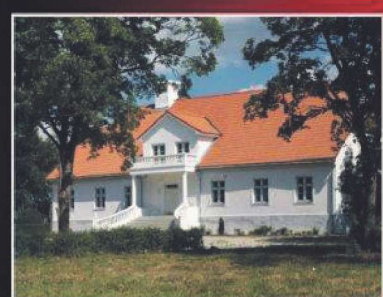

Lisaks loosime kõikide osalejate vahel välja toredaid auhindu!

TULE JOOKSE, TEE KEPIKÕNDI VÕI JALUTA - VALIK ON SINU!

KÕIKIDELE OSALEJATELE FINIŠIS SOE SUPP JA SIAAKE!

LISAINFO: KEHALEJAVAIMULE@GMAIL.COM

11. mail kl
11 - 14

Tule laadale!
Ostma, müüma,
nautima!

NOAROOTSI KEVADLAAT SAARE MÕISAS

NOAROOTSI KÄSITÖÖ KOHALIK TOIT JA LIHATOOTED
LILLED, ISTIKUD
LAADALOTERII
LAADASUPP JA AVATUD KOHVIK
LAADAPILLIMEES ANTI NÖÖR MUUSEUM AVATUD

Vihma korral mõisas sees

õuss tellimisel! Anna teada hiljemalt 8.mails
Info tel. 5200913 Ülle Schönberg

Müügikohtade tellimine kuni 30.aprillini
Info tel. 56938440 Anu Kari

Martna kirikuesisel parkimisplatsil 19. mail

EMADEPÄEVA ROHEVAHETUSLAAT

Laadavärvad avatud kella 11-st

Kell 12.00 laadaplatsil rockkontsert

Põltsamaa koguduse noortebänd
The Laast Weekend

Kell 13.00 jumalateenistus armulauaga

Kell 14.00 kevadkontser esinevad Martna laulukoor Piret Leiumaa juhatusel ja Tallinna Kaarli koguduse naiskoor Kersti Petermann juhatusel

Laadalistele koguduse poolt laadasupp

Rohkem infot - tel 58093633 (Küllike Valk)
Registreerimine laadale - tel 53489323 (Indrek Urbas)

SÕERU JOOKS 7.05.2019

VANAMÕISA VABAÕHUKESKUS
SAUE VALD, HARJUMAA

PÕHIJOOKS 11KM
NOORTE- JA VETERANIDEJOOKS

Info ja registreerimine: www.vabaohukeskus.ee
NB! Registreeri kohe, alates 15.04 alates registreerimine kallim!

KOELA TALUMUUSEUMIS

18. mai algusega 11.00

TAIME, KÄSITÖÖ JA VANAVARA LAAT

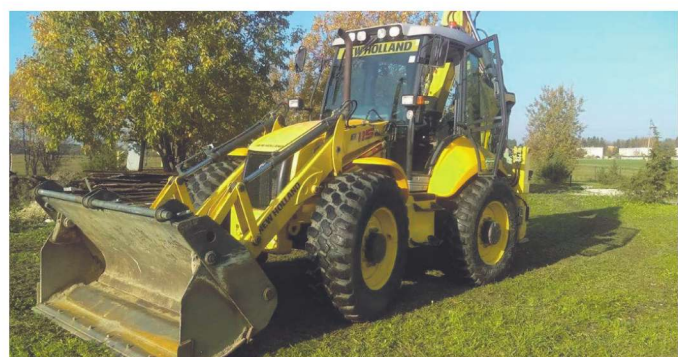
Muusikat teeb külakapell Kiilist

Müüjate registreerimine kuni 15.mai

Kopplaaduri teenus. Kontakt: 5696 7272 Marko

www.taebblaauto.ee

Pakun aiahooldus teenust.
Huvi korral helistada telefonil
+372 5633 3404

Ostame põllumaad / heinamaad. Sobib ka söötis maa, kus ei kasva võsa. Suurus 0,4-2ha.
Kontakt: 53034274

Lääne-Nigula valla ajalehe väljaandja on Lääne-Nigula Vallavalitsus, kontakt 473 5050, heli.randes@laanenigula.ee.

Leht ilmub tasuta Lääne-Nigula valla postkastidesse. Tiraaz on 3068 eksemplari.

Lehte trükib ja külgendab OÜ Kalurileht ja levitab AS Eesti Post.

Ilmub ka veebis www.laanenigula.ee